

Koninklijk borduren - verhalen en vakmanschap

Tentoonstellingsteksten

Suzan Rüsseler, conservator TextielMuseum

De expositie *Koninklijk borduren - verhalen en vakmanschap* biedt een unieke kans om de historische én de nieuwe gordijnen te bewonderen van de Chinese Zaal in Paleis Huis ten Bosch, het woonpaleis van koning Willem-Alexander en koningin Máxima. Samen met ruim 150 handborduurders uit heel Nederland borduurde Hare Majesteit mee aan de zijden gordijnen, die eerst machinaal geproduceerd zijn in het TextielLab. De gezamenlijke inspanning van makers met verschillende expertise resulteert in een bijzonder stuk Nederlands erfgoed. Met een exclusief kijkje in Paleis Huis ten Bosch en het ontwerp- en maakproces van dit veelzijdige project is er in deze expositie een rijkdom aan verhalen te beleven.

“Gezamenlijk borduren verbindt; het zorgt voor ontmoeting, gesprek en uitwisseling van kennis en vaardigheden.”

De zijde van de historische gordijnen is rond 1790 geborduurd in het Chinese Kanton (Guangzhou) en was onderdeel van een groot geschenk aan stadhouder Willem V en zijn echtgenote Wilhelmina van Pruisen. Onlangs is door een expertteam van restauratoren en conservatoren besloten dat de gordijnen te kwetsbaar waren voor terugplaatsing en dat zorgvuldige conservering nodig was. Liesbeth Stinissen is gevraagd om een eigentijds ontwerp gebaseerd op de historische gordijnen. De borduursels op de historische gordijnen waren een bron van inspiratie voor haar. Stinissen ontwikkelde in samenwerking met couture-borduurexpert Anna Bolk en de TextielLab-borduurexpert de machinale en de handborduurders. Goed te zien op zowel de historische als de nieuwe gordijnen is de prominente rol voor water en andere natuurelementen. Op de nieuwe gordijnen verbindt een meanderende rivierdelta waterwerken met iconische architectuur en dagelijkse taferelen uit de Nederlandse samenleving.

Royal embroidery – stitches and stories

Exhibition texts

Suzan Rüsseler, conservator TextielMuseum

Royal embroidery – stitches and stories provides a unique opportunity to admire both the historical and new curtains for the Chinese Room in Huis ten Bosch Palace, the royal residence of King Willem-Alexander and Queen Máxima. Her Majesty, together with more than 150 embroiderers from across the Netherlands, helped embroider the silk curtains, which were first machine embroidered in the TextielLab. The joint effort of makers with different expertise has resulted in a unique piece of Dutch heritage. The exhibition offers an exclusive look inside Huis ten Bosch Palace and a glimpse behind the scenes of the creative process of this extensive project, while revealing the wealth of stories that arise when people embroider together.

“Embroidery connects; it brings people together, sparks conversations and encourages the exchange of knowledge and skills.”

The silk in the historical curtains was embroidered around 1790 in the Chinese city of Canton (now Guangzhou) and was part of a lavish gift given to Prince William V and his wife Wilhelmina of Prussia. Recently, a team of restorers and curators decided that the curtains were too fragile to be rehung and that careful conservation was necessary. Liesbeth Stinissen was asked to create a contemporary design based on the historical curtains and found inspiration in the original embroidery. She developed the machine and hand embroidery in collaboration with couture embroidery expert Anna Bolk and the TextielLab’s embroidery expert. Water and other natural elements play a prominent role on both the historical and new curtains. On the new curtains, a meandering river delta connects waterworks with iconic architecture and everyday scenes from Dutch life.

ZAAL 1

De historische gordijnen van de Chinese Zaal

De zijden stof van de gordijnen is geborduurd in een atelier in het Chinese Kanton (Guangzhou). De delicate stof maakte in 1791 deel uit van een groots geschenk van voormalig VOC-directeur Ulrich Gualtherus Hemmingson aan stadhouder Willem V en zijn echtgenote Wilhelmina van Pruisen, van wie bekend is dat zij een voorliefde had voor Chinese kunst. Naast de geborduurde zijde omvatte het cadeau ook lakwerk en 1454 stuks porseleinen serviesgoed met de gekroonde wapens van het stadhouderlijke paar. Het geschenk werd gebruikt voor de aankleding van het appartement van Willem V, zoals voor de gordijnen en als stoffering van de meubelen in de (huidige) Chinese Zaal.

The historical curtains from the Chinese Room

The silk in the historical curtains was embroidered in the Chinese city of Canton (Guangzhou). The delicate fabric was part of a lavish gift given to Prince William V and his wife Wilhelmina of Prussia in 1791 by the former Dutch East India Company director Ulrich Gualtherus Hemmingson. Wilhelmina of Prussia is known to have been a lover of Chinese art. The gift also included lacquerware and a 1,454-piece porcelain dinner service featuring the couple’s coat of arms and was used to furnish William V’s apartment. Besides the curtains, the silk was used to upholster the furniture in the (current) Chinese Room.

Chinese borduurkunst

De Chinese borduurkunst wordt al meer dan duizend jaar beoefend in gespecialiseerde zijdeateliers. De provincie Guangdong, waar Kanton deel van uitmaakte, ontwikkelde zich tot een van de vier beroemde borduurcentra in China. Kenmerkend voor de borduurstijl van die provincie zijn levendige kleuren en symmetrische patronen. In de ateliers werkten professionele borduurders, vooral mannen, samen met patroontekenaars die motieven gebaseerd op kalligrafie en schilderkunst ontwierpen. Geborduurd werd met zijden garens, vaak in ketting-, satijn- en knoopsteek. Veelvoorkomende motieven voor zowel lokale als internationale markt waren natuurmotieven, mythologische en pastorale taferelen. De westerse wereld prefereerde geïdealiseerde taferelen uit het Chinese dagelijks leven.

Chinese needlework

Chinese embroidery has been practised in specialised silk workshops for over a thousand years. Guangdong Province, of which Canton was part, became one of the four famous embroidery centres in China. Its embroidery style was characterised by vibrant colours and symmetrical patterns. In the workshops, professional embroiderers, mainly men, worked with pattern makers who designed motifs based on calligraphy and painting. Embroiderers used silk threads, often in chain stitch, satin stitch and French knot. Typical motifs for both the local and international market were natural, mythological and pastoral scenes. Western buyers preferred idealised scenes of Chinese daily life.

Atelier Liesbeth Stinissen

De opdracht voor het ontwerp van de nieuwe gordijnen voor de Chinese Zaal was een groot creatief avontuur voor Liesbeth Stinissen. De historische gordijnen met Chinese taferelen van architectuur en alledaagse scènes vormden een bron van inspiratie voor haar. Water speelt een prominente rol en veel natuurelementen zijn een-op-een overgenomen van het historische ontwerp. Het document waarin Liesbeth deze motieven vastlegde, werd in het projectteam schertsend 'de natuurbijbel van Liesbeth' genoemd. De meanderende delta, ook geïnspireerd op het historische voorbeeld, verbindt iconische Nederlandse bouwwerken en dagelijkse taferelen. Een aantal heeft een bijzondere connectie met het Koninklijk Huis.

Atelier Liesbeth Stinissen

Designing the new curtains for the Chinese Room was a great creative adventure for Liesbeth Stinissen. The scenes of Chinese architecture and daily life on the historical curtains were an important source of inspiration for her. Water is a prominent feature, and she copied many natural elements from the historical design exactly. The document in which she recorded these motifs was jokingly referred to by the project team as 'Liesbeth's nature bible'. The meandering delta, also inspired by the historical curtains, connects iconic Dutch architecture, built structures and everyday scenes. Several have a special connection with the Royal House.

Nieuwe gordijnen Chinese Zaal, Paleis Huis ten Bosch

De nieuwe gordijnen voor de Chinese Zaal zijn een herinterpretatie van de 18e-eeuwse gordijnen. Op zes gordijnbanen en drie lambrekijnen (bovenstukken) heeft ontwerper Liesbeth Stinissen in zestig geborduurde scènes drie thematische wandelingen over Nederland uitgezet. De blauwe wandeling staat symbool voor de omgang met water, daarmee verbonden gebouwde structuren en alledaagse taferelen. De groene wandeling heeft als thema natuur, kunst en wetenschap. De oranje wandeling voert langs motieven die verbonden zijn met de Nederlandse geschiedenis en staatkundige, sociale of persoonlijke verhalen gerelateerd aan de koninklijke familie. Bovenaan zie je de Waddeneilanden, rechtsonder Limburg. Ook zijn natuurmotieven van de historische gordijnen geïntegreerd.

New curtains for the Chinese Room, Huis ten Bosch Palace

The new curtains are a reinterpretation of the 18th-century curtains. Designer Liesbeth Stinissen developed three thematic walks through the Netherlands in 60 embroidered scenes on six curtains and three lambrequins (top panels). The blue walk symbolises the Dutch relationship with water, associated built structures and everyday scenes. The theme of the green walk is nature, art and science. The orange walk incorporates motifs that are connected to Dutch history and political, social or personal stories related to the House of Orange. The Wadden Islands are at the top of the design, Limburg on the bottom right. Also included are natural motifs from the historical curtains.

Zaal 2

Maakproces TextielLab

Stinissen werkte nauw samen met productontwikkelaar Frank de Wind (TextielLab), couture-borduurexpert Anna Bolk en stoffeerderij Oostendorp. Voor het machinale borduren koos zij 34 kleuren zijden garens die zo dicht mogelijk bij het kleurenpalet van de originele gordijnen lagen. Ook selecteerde zij een aantal uit de 177 steken van de stekenbibliotheek. Van verschillende motieven zijn proefstalen gemaakt, waarmee Stinissen samen met de machinaal borduurexpert de combinatie van steken, de garensparing en andere details testte voor een perfect eindresultaat. Tevens is een proefmodel vervaardigd met een combinatie van machinale en handbordursels. Na goedkeuring zette de productontwikkelaar een voor een alle ontwerpen om in borduursoftware. Geborduurd werd op een stof van zijde en katoen.

Behind the scenes in the TextielLab

Stinissen worked closely with product developer Frank de Wind (TextielLab), couture embroidery expert Anna Bolk and upholsterer Oostendorp. For the machine embroidery, Liesbeth Stinissen selected silk yarns in 34 colours that closely resembled the palette of the original curtains. She also chose several stitches from the 177 available in the Stitch Library. Samples were made of the various motifs. Stinissen and the machine embroidery expert then conducted further tests to find the perfect combination of stitches, thread tension and other details. A mock-up was also produced using both machine and hand embroidery. After approval, product developer Frank de Wind converted each design into an embroidery file. The embroidered fabric is a silk and cotton blend.

Stekenbibliotheek

Als makers in het TextielLab hun borduurwerk willen laten uitvoeren, dient de geborduurde stekenbibliotheek als inspiratie- en communicatiemiddel. De stekenbibliotheek is een fysieke verzameling van alle steken uit de databank van de borduursoftware ApS-Ethos. Deze databank heeft in totaal 177 verschillende steekopties. De steken zijn onderverdeeld in vier categorieën: de *full-step stitch*, *open-step stitch*, *satin stitch* en de *running stitch*. Een aantal van de verschillende soorten steken wordt hier getoond. Naast de steeksoort wordt ook dichtheid, steeklengte en -richting bepaald en geprogrammeerd. Ook deze variaties zijn te zien in de stekenbibliotheek. Transparante steeksoorten, 'open step-steken', worden afgewisseld met dichte steken, 'full step-steken'.

Stitch Library

For makers who want to embroider their work in the TextielLab, the Stitch Library is an invaluable source of inspiration and communication. The library is a physical collection of the 177 stitches in the database of the ApS-Ethos embroidery software. The stitches are divided into four categories: full-step stitch, open-step stitch, satin stitch and running stitch. Several of the stitches are shown here. Besides the stitch type, stitch density, length and direction also need to be determined and programmed. All these variations can be seen in the Stitch Library. Transparent or 'open-step stitches' are alternated with closed or 'full-step stitches'.

Programmeren

Stinissen levert ontwerpen digitaal aan. De productontwikkelaar zet die bestanden om in het borduurprogramma en programmeert gekozen kleur, steeksoort, lengte, dichtheid en

borduurrichting. Gezien de hoeveelheid motieven was dat veel werk. Op de prints van de computerbestanden zie je de informatie die de borduurmachine nodig heeft. Elk motief heeft een bestandsnaam waarin ook het aantal steken staat vermeld. Rechtsboven lees je schaalgrootte en werkelijke afmetingen van het motief. Kleurblokjes geven de garencolor aan middels een nummer. Rechtsonder zie je hoe de reeks van 15 naalden is geprogrammeerd. Omdat de borduurmachine minder naalden heeft dan het aantal gekozen kleuren zijn de garens tijdens het borduren regelmatig gewisseld.

Programming

Stinissen delivered the designs digitally. The product developer then converted the files for the embroidery software and programmed the selected colour, stitch type, length, density and embroidery direction – a huge job. The printouts of the computer files show the information the embroidery machine needs. Each motif has a file name that includes the number of stitches. The scale size and motif's actual dimensions are visible in the top right. Coloured boxes indicate the thread colour with a number. You can see how the 15 needles are programmed in the bottom right. As the machine has fewer needles than the number of colours selected, the threads are swapped regularly during the embroidery process.

Voelstalen

De 16 voelstalen geven een selectie te zien van de borduurmotieven op de nieuwe gordijnen. Op de stalen zijn die motieven soms op ware grootte geborduurd, soms kleiner.

Touch samples

The 16 samples, which you are welcome to touch, show a selection of the embroidery designs on the new curtains. Some are actual size, and some are smaller.

GORDIJNSET 1 LINKS

Raam 1 – Linkergordijn

Teylers Museum – Haarlem

Teylers Museum is het oudste museum van Nederland, gevestigd in een fraai pand uit 1784 in de Haarlemse binnenstad. Het museum begon als openbare 'boek- en konstzael' met laboratorium en atelier, waar experimenten publiek werden uitgevoerd en voordrachten georganiseerd, maar waar ook kunst werd verzameld en getoond. In de collectie komen kunst, wetenschap en natuurhistorie samen. Op de gordijnen zien we drie dergelijke musea die aan de wetenschap zijn gewijd, naast Teylers Museum ook NEMO Science Museum en het Evoluon.

Located in a beautiful building from 1784 in the centre of Haarlem, Teylers Museum is the Netherlands' oldest museum. It started out as a public 'book and art hall' with a laboratory and studio for experiments and lectures. But art was collected and displayed here as well. The collection brings together art, science and natural history. The curtains feature three museums dedicated to science: Teylers Museum, NEMO Science Museum and the Evoluon.

Hofvijver – Den Haag / The Hague

Liesbeth Stinissen koos de Haagse Hofvijver als locatie van waaruit je drie iconische bouwwerken uit verschillende tijden kunt zien. Op deze voelstaal staat alleen het Mauritshuis, maar op het gordijn zijn ook de andere twee geborduurd, de laat 20^e-eeuwse Zurichstoren en de vroeg 20^e-eeuwse kiosk van architect Berlage. Het Mauritshuis huisvest een wereldberoemde collectie 17^e-eeuwse

Nederlandse schilderkunst. Je kunt er bijvoorbeeld Vermeers schilderij *Meisje met de parel* bewonderen en werk van Rembrandt van Rijn en de Haarlemse schilderes Judith Leyster.

Liesbeth Stinissen chose the Hofvijver lake for the view it provides of three iconic buildings from different periods. This sample, which you can touch, only shows the Mauritshuis, but all three buildings – including the late 20th-century Zurichtoren and the early 20th-century kiosk by the architect Berlage – are embroidered on the curtain. The Mauritshuis houses a world-famous collection of 17th-century Dutch paintings, including Vermeer's *Girl with a Pearl Earring* and work by Rembrandt van Rijn and the Haarlem painter Judith Leyster.

Oosterscheldekering – Zeeland

Door het vele water en de lage ligging is Nederland kwetsbaar voor overstromingen. De Deltawerken zijn Nederlands meest omvangrijke verdedigingssysteem tegen hoogwater vanuit zee. De grootste van de negen waterkeringen is de Oosterscheldekering. De Deltawerken zijn gebouwd als antwoord op de watersnoodramp van 1953. De bouw van zulke grote, complexe keringen was toen uniek. Koning Willem-Alexander koos al in zijn functie van kroonprins waterbeheer in zijn takenpakket. De bescherming tegen hoogwater is immers van levensbelang voor de toekomst van Nederland.

The many waterways and low-lying land make the Netherlands vulnerable to flooding. Composed of nine storm surge barriers, the largest of which is the Oosterscheldekering, the Delta Works are the Netherlands' most extensive flood defence system. The Delta Works were built following devastating flooding in 1953, and the size and complexity of the construction was unique at the time. As Crown Prince, King Willem-Alexander was actively involved in water management, an area of expertise that is vital for the country's future.

Raam 1 – Rechtergordijn

MX3D-brug / MX3D bridge – Amsterdam

De 3D-geprinte voetgangersbrug in Amsterdam, ontworpen door Joris Laarman, is een fraai vormgegeven technisch hoogstandje, of levende wetenschap als je wilt. Iedereen die over de brug loopt, rent of fietst draagt bij aan het verzamelen van belangrijke informatie over de constructie. De 'slimme' brug is namelijk uitgerust met sensoren, die continu gegevens verzamelen over het functioneren van de brug. Koningin Máxima opende deze brug over een van de grachten in de oudste wijk van Amsterdam in 2021.

Joris Laarman's 3D-printed footbridge in Amsterdam is a beautifully designed technical masterpiece, or living science if you will. Everyone who walks, runs or cycles across the bridge contributes to the collection of important information about the construction. The 'smart' bridge is equipped with sensors that continuously collect data about the bridge's performance. Queen Máxima opened the bridge, which spans a canal in Amsterdam's oldest neighbourhood, in 2021.

Containerschip / Container ship – Rotterdam

Een gigantisch containerschip, doorgaans getrokken door twee kleine sleepboten, staat symbool voor de economische activiteit van de Rotterdamse haven. Boten zijn een belangrijk element in de historische gordijnen en ook kenmerkend voor waterrijk Nederland. Dit soort reuzenschepen, die meer dan 20.000 containers kunnen vervoeren, zorgen echter soms voor problemen zoals in 2021 toen een dergelijk schip zes dagen lang het Suezkanaal blokkeerde. Maar als borduurmotief is het hier prachtig uitgewerkt in een fraai kleurenspeel van containers en verschillende soorten steken.

A gigantic container ship, usually pulled by two small tugs, symbolises the economic activity of Rotterdam's port. Boats are an important element in the historical curtains and characteristic of the Netherlands' many waterways. However, these enormous vessels, which can carry more than 20,000 containers, sometimes cause problems. This was the case in 2021, when a ship blocked the Suez Canal for six days. As an embroidery motif, the ship is beautifully elaborated here in an array of colours and stitches.

RAAM/GORDIJNSET 2 MIDDEN

Raam 2 – Linkergordijn

Raadhuis / Town Hall – Hilversum

Willem Marinus Dudok heeft als architect en stedenbouwkundige een indrukwekkend oeuvre nagelaten. Een deel van zijn werk staat in Hilversum, waar hij als directeur Publieke Werken en later als gemeentearchitect in dienst was. Het raadhuis in Hilversum (1931) met zijn kubistische volumes, horizontale gevellijnen en hoge toren geldt als het hoogtepunt van zijn werk. Op de gordijnen zijn ook andere raadhuisen te vinden: het voormalige Tilburgse paleis van koning Willem II, nu stadhuis, en het Koninklijk Paleis Amsterdam, ooit stadhuis.

Architect and urban planner Willem Marinus Dudok left behind an impressive oeuvre. Several of his works are in Hilversum, where he was employed as the director of public works and later as the municipal architect. The Town Hall (1931), with its cubist volumes, horizontal lines and soaring tower, is regarded as the pinnacle of his work. Other current or previous town halls also appear on the curtains: King William II's former palace in Tilburg and the Royal Palace in Amsterdam.

Koppelpoort – Amersfoort

De prachtige Koppelpoort in Amersfoort uit 1427 is een unieke combinatie van een land- en een waterpoort, de enige in Nederland. De poort had daardoor meerdere functies: reizigers konden worden toegelaten of tegengehouden en de waterstand in de binnenstad kon worden gereguleerd. De schuif van de poort was te openen door middel van een dubbele tredmolen die elke dag open en weer dicht werd gedaan door twaalf gevangenen, raddraaiers genoemd. Bezoekers kunnen nu nog steeds de tredmolen in beweging zetten.

Dating from 1427, the beautiful Koppelpoort in Amersfoort is a unique combination of a land and water gate. As such, it had several functions: travellers could be let in or kept out, and the water level in the city centre could be regulated. The gate was opened and closed every day by 12 prisoners, called wheel turners, who rotated a set of treadmills by walking on them. Visitors can still 'walk the wheels' today.

Paleis-Raadhuis [Palace Council House] – Tilburg

'Hier adem ik vrij en voel ik mij gelukkig', zei koning Willem II (1792-1849) over Tilburg. Vanaf 1847 liet hij in de stad een woonpaleis bouwen naar ontwerp van architect Jan Boon. De koning legde zelf de eerste steen maar stierf drie weken voor de oplevering. Vanaf 1866 diende het gebouw als Rijks HBS Koning Willem II, waar Vincent van Gogh begin 1900 onderwijs volgde. Het monument dient nu als stadhuis en is in gebruik voor vergaderingen en huwelijken.

"I breathe freely here and am happy," King William II (1792-1849) said about Tilburg. In 1847, he had a palace built in the city, designed by architect Jan Boon. The king himself laid the first stone but died three weeks before construction was completed. From 1866, the palace housed a secondary school,

where Vincent van Gogh was educated in the early 1900s. The building now serves as the city hall and is used for meetings and weddings.

Raam 2 – Rechtergordijn

Wipbrug / Seesaw bridge – Hindeloopen

Sinds 1909 vindt in Friesland de Elfstedentocht plaats. Het is een bijna 200 kilometer lange schaatstocht over natuurijs langs 11 historische steden. De karakteristieke wipbrug van Hindeloopen bekend van deze tocht is bovendien een bijzonder type brug. Het is een van de laatste oorgatbruggen in Nederland. Om ervoor te zorgen dat zeilschepen de mast niet hoeven strijken, kan in het midden van de brug een klapluikje – het oorgat – geopend worden waar de mast doorheen past.

The Elfstedentocht has been taking place in Friesland since 1909. It is a long-distance skating event on natural ice covering almost 200 kilometres between 11 historical cities. The distinctive seesaw bridge in Hindeloopen, made famous by this event, is special in its own right. It was designed so that sailing ships did not have to lower their mast, with a moveable hatch in the middle of the bridge just wide enough to fit the mast through.

Waterloopbos – Marknesse

De oorsprong van het Waterloopbos is het voormalige waterloopkundig openluchtlaboratorium van de TU Delft uit 1951. In dit bos in de Noordoostpolder zijn wetenschappelijke schaalmodellen gebouwd, zoals dat van de Deltawerken, om loop en gedrag van water te bestuderen. Vanaf 1965 vervingen computers stapsgewijs het werken met schaalmodellen. Steeds meer waterloopkundig onderzoek gebeurde door computersimulaties. Het bos is vrij toegankelijk en gemarkeerde wandelroutes leiden je langs de schaalmodellen van waterwerken die als ruïnes verspreid in het bos liggen.

The Waterloopbos was originally established in 1951 as TU Delft's open-air hydrological laboratory. Scientists built scale models in this forest in the Noordoostpolder, including of the Delta Works, to study water flow and behaviour. From 1965, computers gradually replaced scale models, and hydrological research was increasingly done using computer simulations. The forest is open to the public and marked hiking trails take in the scale models of waterworks that are scattered throughout the site like ruins.

Evoluon – Eindhoven

In Eindhoven staat een opvallend gebouw dat lijkt op een vliegende schotel en is ontworpen door Louis Kalff en Leo de Bever, het Evoluon. Frits Philips schonk het in 1966 als educatief technologiemuseum aan de stad Eindhoven. Het concept dat bezoekers er zelf iets konden doen was heel vooruitstrevend in die tijd. Zo herinnert ontwerper Liesbeth Stinissen zich dat zij er als kind kon beeldbellen – een toekomstdroom die met de tweede generatie mobiele telefoons werkelijkheid is geworden.

It's hard to miss the Evoluon, a building shaped like a flying saucer that was designed by Louis Kalff and Leo de Bever. Frits Philips (of the Philips company) donated it to the city of Eindhoven in 1966 as an educational technology museum. At the time, the idea of an interactive museum was highly progressive. Designer Liesbeth Stinissen remembers visiting as a child and making video calls – a futuristic dream that has become reality with the second generation of mobile phones.

RAAM/GORDIJNSET 3 RECHTS

Raam 3 – Linker gordijn

Fontein De Koningssprong, Paleistuin Het Loo / The Koningssprong Fountain, Het Loo Palace Gardens – Apeldoorn

Stadhouder Willem III was niet alleen in oorlog met de Franse zonnekoning Lodewijk XIV, maar wilde hem ook naar de kroon steken met fonteinen die hoger spotten dan die in Versailles. Lodewijk had voor zijn fonteinen watermolens nodig om het water omhoog te pompen. Willem vond een technisch vernuftige manier om het hoogteverschil tussen het laaggelegen paleis en hoger gelegen waterbronnen te gebruiken. De Koningssprong kon meer dan dertien meter hoog spuiten en was daarmee lang de hoogste fontein in Europa.

King William III was not only at war with the French Sun King Louis XIV; he also wanted to outdo him at fountain design. Louis needed watermills to pump the water for his fountains in Versailles. William found a technically ingenious way to use the height difference between the lower-lying palace and higher level of the water source. Spouting water more than 13 metres into the air, the Koningssprong Fountain was for a long time the highest in Europe.

Raam 3 – Rechtergordijn

LOFAR – Exloo

LOFAR is een Nederlands onderzoeksproject met toonaangevend radioastronomisch onderzoek. Hiervoor wordt een immens grote radiotelescoop gebruikt die samengesteld is uit duizenden radioantennes. Deze staan in verbinding met radioantennes in Duitsland, Frankrijk, Zweden en andere landen. Het onderzoek is als een brug naar het verleden omdat de oerknal en zwarte gaten worden bestudeerd. Om nauwkeurige metingen te kunnen doen is stilte nodig. Vandaar dat het grote natuurgebied rondom LOFAR bleef bestaan. Het hertje in het borduursel verwijst naar dit stille natuurgebied.

LOFAR is a leading Dutch radio astronomy research project. Research is conducted using an immense radio telescope composed of thousands of radio antennas. These are connected to radio antennas in Germany, France, Sweden and other countries. The technology serves as a bridge to the past because it allows scientists to study the Big Bang and black holes. As silence is needed to take accurate readings, the large nature reserve around the LOFAR site has been kept intact. The deer in the embroidery is a reference to this natural silence.

Ecoduct De Borkeld / De Borkeld ecoduct – Rijssen

Een ecoduct is een viaduct of natuurbrug om dieren veilig een rijweg te laten kruisen. In Nederland zijn ecoducten onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur die als doel heeft de biodiversiteit te bevorderen. Het is een creatieve manier om in het dichtbevolkte Nederland met weinig aaneengeschaalde natuurgebieden ruimte aan dieren te geven. Ecoduct De Borkeld overbrugt een drukke snelweg die een glooiend bebost terrein en een heidegebied vol jeneverbesstruiken doorsnijdt.

An ecoduct is a viaduct or wildlife bridge that allows animals to cross a road safely. In the Netherlands, ecoducts are part of the National Ecological Network, which aims to promote biodiversity. In a densely populated country with few contiguous nature reserves, ecoducts are a creative way to enable animals to move around. De Borkeld ecoduct spans a busy motorway that cuts through a sloping wooded area and heathland covered with juniper bushes.

Sint Servaasbrug / Saint Servaas Bridge – Maastricht

De Sint Servaasbrug, een van oorsprong 13^e-eeuwse stenen boogbrug, wordt beschouwd als de oudste brug van Nederland. De brug had eeuwen lang veel te verduren van natuurgeweld en oorlog. In de jaren '30 van de twintigste eeuw is de brug feitelijk volledig afgebroken geweest en 2,5 meter breder opnieuw opgebouwd. De Servaasbrug is het grootste geborduurde waterwerk op de gordijnen. De brug beslaat bijna de gehele breedte van een gordijnbaan en werd in 12 uur machinaal op de stof gezet.

The Saint Servaas Bridge, originally a 13th-century stone arch bridge, is considered to be the oldest bridge in the Netherlands. It endured centuries of natural disasters and war. In the 1930s, it was completely demolished and rebuilt 2.5 metres wider. The bridge is the largest embroidered waterwork on the curtains. It spans almost the entire width of the fabric and took 12 hours to machine embroider.

Raam 3 – Lambrekijn

Waddenzee / Wadden Sea

De Waddenzee, Unesco-werelderfgoed, is een van de grootste wildernisgebieden van Europa. In Nederland spreekt het zeehondencentrum in Pieterburen tot de verbeelding. Dat centrum werd opgericht in 1971 toen zeehonden in de Waddenzee met uitsterven bedreigd werden. Nu is het een van de weinige Europese locaties waar zeehonden in hun natuurlijke leefomgeving worden opgevangen. Maar al meer dan tweeduizend jaar wonen en werken er ook mensen in het Waddengebied. De juiste balans vinden tussen economie, mens en natuur blijft een uitdaging.

The Wadden Sea, a UNESCO World Heritage Site, is one of the largest wilderness areas in Europe. In the Netherlands, the seal centre in Pieterburen (Groningen) was founded in 1971 to protect seals threatened with extinction. Now it is one of the few places in Europe where seals are cared for in their natural habitat. But people have also lived and worked in the area for more than 2,000 years. Balancing economic, social and environmental interests remains a challenge.

ZAAL 3

Opdrachten TextielMuseum

Het TextielMuseum geeft geregeld opdrachten aan kunstenaars en ontwerpers voor de ontwikkeling van werk in het TextielLab. Zij worden uitgenodigd om een specifiek onderwerp nader te onderzoeken, zich te verdiepen in een bepaalde techniek of de rijke museumcollectie te gebruiken. Emilie Pallard en Niels Heymans ontvingen een vrije opdracht van het museum. Aan illustrator Merel Boers, ontwerper achter studio Miss Blackbirdy, vroeg het om zich te laten inspireren door de museumcollectie. Beide projecten tonen hoe de borduurtechniek op een innovatieve manier kan worden ingezet.

TextielMuseum commissions

The TextielMuseum regularly commissions artists and designers to develop work in the TextielLab. They are invited to explore a specific topic, delve into a particular technique or make use of the

museum's extensive collection. Emilie Pallard and Niels Heymans were given free range while illustrator Merel Boers, the designer behind Studio Miss Blackbirdy, was asked to create work inspired by the museum collection. Both projects demonstrate the innovative ways in which embroidery can be used.

Emilie Pallard – Niels Heymans – Casting spells

Emilie Pallard en Niels Heymans, partners in leven en werk, ontwerpen vanuit persoonlijke vragen die hen fascineren. Hun poëtische interpretaties van concepten resulteren in minimalistische vormen met oog voor tactiliteit, textuur en kleur. In opdracht van het TextielMuseum ontwikkelde het Frans-Nederlandse duo de serie *Casting spells*. Inspiratiebron is de magie van de natuurlijke elementen water, zon en wind. Deze elementen zijn vertaald naar een drietal accessoires van acetaat, wol en leer, uitgevoerd in het TextielLab. De collectie bestaat uit een plastron (borststuk, niet getoond), een leren helm waarvan de goudbordouursels verwijzen naar de zon, en een cape die de wind verbeeldt.

Emilie Pallard and Niels Heymans, life and work partners, base their designs on personal questions that fascinate them. Their poetic interpretations of concepts result in minimalist forms that play with tactility, texture and colour. Commissioned by the TextielMuseum, the French-Dutch duo developed *Casting spells*, a series inspired by the magic of the natural elements water, sun and wind. These elements were translated into three accessories made of acetate, wool and leather, produced in the TextielLab. The collection consists of a plastron (breastplate, not shown), a gold-embroidered leather helmet that refers to the sun and a cape that represents the wind.

Studio Miss Blackbirdy (Merel Boers) – Sketching on my dress

De outfits van Merel Boers (1981) met ijle motieven uit flora en fauna lijken een feeëriek vlucht uit de werkelijkheid. Boers, afgestudeerd aan de Amsterdamse Gerrit Rietveld Academie (2006), verweeft in haar werk mode met illustraties. Voor de opdracht van het TextielMuseum nam zij als uitgangspunt voorbeelden uit de museumcollectie in frivolité- of macramé-techniek. Zij ontwierp ornamenten ontleend aan de vormtaal van art nouveau, die in het TextielLab met de borduurmachine op wateroplosbare stof zijn geborduurd. Na oplossing van de stof blijven sierlijke natuurmotieven in zwarte draden over, waarin het verfijnde handschrift uit haar schetsboek tot leven lijkt gekomen.

Merel Boers's (1981) outfits, with their subtle flora and fauna motifs, resemble a fairy-tale escape from reality. Boers, who graduated from the Gerrit Rietveld Academy in Amsterdam in 2006, interweaves fashion and illustrations in her work. Commissioned by the TextielMuseum, she was inspired by examples of the frivolité or macramé technique in the museum's collection. She designed ornaments derived from the visual language of art nouveau, which were machine embroidered on water-soluble fabric in the TextielLab. The fabric was then dissolved, leaving behind graceful motifs in black threads that seem to bring the refined lines of her sketches to life.

ZAAL 4

De liefde voor handborduren

Ruim 150 handwerkliefhebbers uit heel Nederland, een afspiegeling van onze multiculturele samenleving, en koningin Máxima zelf, hebben mee geborduurd aan de nieuwe gordijnen. Onder leiding van couture-borduurexpert Anna Bolk borduurden deelnemers uit zestien handwerkgroepen

motieven uit flora en fauna. Deze natuurelementen zijn door Bolk en haar team als driedimensionale laag met de hand op de machinaal geborduurde gordijnen bevestigd. In deze zaal vind je ook van elke groep een borduurwerk: soms een individueel werk, soms een groepswerk. Deze voorwerpen – van geurzakje tot tafelkleed – vertellen het verhaal van de passie voor het borduren die soms generaties teruggaat.

A passion for embroidery

More than 150 craft lovers from various backgrounds and walks of life, and Queen Máxima herself, helped to embroider the new curtains. Overseen by couture embroidery expert Anna Bolk, members of 16 craft groups embroidered flora and fauna motifs. Bolk and her team appliquéd these natural elements by hand onto the machine-embroidered curtains, creating a three-dimensional layer. This room displays embroidery by each group, both individual and joint works. The objects – from scented sachets to tablecloths – tell the story of a passion for embroidery that sometimes goes back generations.

Atelier Anna Bolk – Amsterdam

De Loop van Anna Bolks carrière is een bijzondere: van unieke kleding en theaterkostuums maken, via een eigen bruidscouturezaak tot werken bij modeontwerper Jan Taminiau. Zij doorliep alle niveaus haute-coutureborduren bij het gerenommeerde Parijse Maison Lesage. Sinds 2017 is zij verbonden aan de Meesteropleiding Coupeur in Amsterdam en geeft daarnaast lessen kunstborduren. Bolk bereidde het complexe proces van het handborduren voor in afstemming met Liesbeth Stinissen. Na het maken van kleurkeuzes, borduurproeven en deelnemerspakketten en het geven van een masterclass aan de borduurders zette zij met haar team in het Koninklijk Paleis Amsterdam alle handbordoursels op het gordijn vast. Het project is de opdracht van haar leven.

Anna Bolk's unusual career has taken her from clothing and costume making, via her own bridal couture shop to working for fashion designer Jan Taminiau. She completed all levels of haute couture embroidery at the renowned Maison Lesage in Paris. Since 2017, she has been affiliated with the Master Tailor Institute in Amsterdam and also teaches artistic embroidery. Bolk coordinated the complex hand-embroidery process in consultation with Liesbeth Stinissen. After choosing colours, producing embroidery tests, preparing participant packs and giving the embroiderers a masterclass, she and her team appliquéd the hand-embroidered pieces onto the curtain in the Royal Palace Amsterdam – the crowning achievement of her career.

Borduurgroepen

Borduurgroep Wit op Wit Naaldkunstatelier – Dordrecht (ZH) / Etten-Leur (NB)

Handwerkdocent en borduurexpert Sary Maas heeft een enthousiaste groep vrouwen in Dordrecht, Etten-Leur en omstreken om zich heen verzameld die cursussen bij haar volgen. Een aantal van hen borduurden mee aan florale motieven voor de gordijnen. Maas laat zich voor haar borduuropdrachten inspireren door historische voorbeelden maar geeft er, net als haar cursisten, graag een eigen draai aan. Zo zijn de *Sweet Bags* ontstaan die worden getoond. Voor de borduursels zette Sary haar kennis van klederdrachten in om telkens een nieuwe regio en techniek te introduceren. Zoals Markens of Volendams borduurwerk. Elke regio kent fraai geborduurde versieringen op kleding en huishoudelijk textiel.

Wit op Wit Naaldkunstatelier embroidery group – Dordrecht (ZH) / Etten-Leur (NB)

Craft teacher and embroidery expert Sary Maas runs courses for an enthusiastic group of women in and around Dordrecht and Etten-Leur. Several of them embroidered floral motifs for the curtains. Maas's work is inspired by historical examples, but she, like her students, tries to give her designs a unique twist. This is how the *Sweet Bags* shown here came about. For the embroidery, Maas used her knowledge of traditional costumes to introduce new regions and techniques, such as embroidery from Marken or Volendam. Each region has its own beautifully decorative embroidery on clothing and household textiles.

Borduurgroep Meesteropleiding Kunstborduren – Amsterdam (NH)

Sinds 2017 biedt couture-borduurexpert Anna Bolk de Meesteropleiding Kunstborduren aan. Vrouwen uit deze cursussen namen deel aan het borduren van de gordijnen voor de Chinese Zaal; een kring van vijf vrouwen ondersteunde Bolk bij het appliqueren in het Koninklijk Paleis Amsterdam. De cursus kunstborduren telt zes dagen per niveau en wordt om de twee weken gegeven met veel huiswerk tussendoor. Per keer leer je vijf tot zes technieken, die gezamenlijk tot een totaal borduurwerk 'groeien'. Voorbeeld van niveau 1 is het werkstuk van Marjan van Rhijn, dat hier op zaal is te zien.

Artistic Embroidery Master's Course embroidery group – Amsterdam (NH)

Since 2017, couture embroidery expert Anna Bolk has been teaching a master's course in artistic embroidery. Women from the course contributed to the new curtains, while a group of five women helped Bolk appliqué the embroidered items onto the curtains in the Royal Palace Amsterdam. The course comprises six days per level. Lessons are taught every two weeks with a lot of homework assigned in between. Participants learn five to six techniques at a time, which together 'grow' into an embroidered work. An example of level 1 is the piece by Marjan van Rhijn shown here.

Borduurgroep Museum Bussemakerhuis – Borne (OV)

Museum Bussemakerhuis is gevestigd in het monumentale 17^e-eeuwse woon- en handelshuis van de familie Bussemaker, vooraanstaande linnenhandelaren uit het Twentse dorp Borne. Het museum vertelt over de Twentse textielgeschiedenis. Het mooi ingerichte museum in het enige overgebleven linnenhandelshuis van Nederland geeft ook onderdak aan een handwerkgroep. Naar aanleiding van de oproep van het TextielMuseum werd een groep van toegewijde borduurders samengesteld. Coordinator Ilse ter Haar en meerdere vrouwen uit de Twentse handwerkgroep borduurden elke maandag onder het genot van zelfgebakken taart in de schitterende tuinkamer. De jongste borduurster is in de 30, de oudste 70 plus.

Museum Bussemakerhuis embroidery group – Borne (OV)

Museum Bussemakerhuis is located in the 17th-century home and offices of the Bussemaker family, prominent linen merchants from the village of Borne, Twente. The museum recounts the history of textiles in Twente. Beautifully decorated, the museum is the only remaining linen trading house in the Netherlands. It also houses a craft group. Following the TextielMuseum's appeal, a group of dedicated embroiderers was assembled. Coordinator Ilse ter Haar and several women from the group in Twente met every Monday while enjoying homemade cake in the garden room. The youngest embroiderer is in her thirties, the oldest is over 70.

Borduurgroep Ans Nout – Kollumerzwaag (FR)

Ans Nout geeft al jaren borduurles, onder meer aan de Friese groep Vrouwen van Nu. De vrouwen werkten in de ruime woonkamer van deelnemer Hinke aan de borduursels voor de gordijnen. In het begin was het *eamelje* {Fries voor zeuren} want de zijden garens zijn lastiger te verwerken dan katoenen, maar daarna hadden ze de slag snel te pakken. Ans borduurde vogeltjes en de Friese vlag

voor op het huisje in Dokkum. Van de overgebleven garens zou de groep ter herinnering ook graag het skûtsje borduren, de typisch Friese zeilboot, eveneens te zien op de nieuwe gordijnen voor de Chinese Zaal.

Ans Nout embroidery group – Kollumerzwaag (FR)

Ans Nout has been teaching embroidery for years, including to the Frisian group Vrouwen van Nu. The women met in group member Hinke's living room to work on the embroidery for the curtains. Initially there was some *eamelje* (Frisian for complaining) because silk yarns are harder to work with than cotton, but they quickly got the hang of things. Ans embroidered birds and the Frisian flag for the house in Dokkum. With the left-over yarns, the group wants to embroider a *skûtsje*, a traditional Frisian sailing boat, an image of which can be seen on the new curtains for the Chinese Room.

Borduurgroep Fatima Abbadi – Capelle aan den IJssel (ZH)

Fatima Abbadi groeide op tussen Abu Dhabi en Jordanië, woonde en werkte in Italië en kwam drie jaar geleden naar Nederland. Ze streek neer in Capelle aan den IJssel, waar ze uit maatschappelijke betrokkenheid iets wilde doen voor migrantenvrouwen. Als kind leerde haar moeder haar borduren en zag ze hoe samen handwerken mensen verbindt. Met steun van Welzijn Capelle startte Fatima een intercultureel borduuratelier. Hier komen vrouwen uit Turkije, Irak, Syrië, Jordanië en Palestina iedere vrijdag samen om Arabische borduurtechnieken met elkaar uit te wisselen: "De vrijdag wordt door iedereen gekoesterd, de groep voelt als familie."

Fatima Abbadi embroidery group – Capelle aan den IJssel (ZH)

Fatima Abbadi grew up in Abu Dhabi and Jordan, lived and worked in Italy and moved to the Netherlands three years ago. She settled in Capelle aan den IJssel, where a sense of social responsibility motivated her to do something for migrant women. As a child, her mother taught her to embroider, and she saw how crafts bring people together. With support from Welzijn Capelle, a social services organisation, Fatima started an intercultural embroidery workshop. Women from Turkey, Iraq, Syria, Jordan and Palestine gather every Friday to exchange Arabic embroidery techniques. "Everyone cherishes Friday; the group feels like family."

Borduurgroep Pennywafelhuis – Middelburg (ZL)

Wie het Pennywafelhuis nadert, ziet al van een afstand de levendige boel van deze laagdrempelige ontmoetingsplek en creatieve werkplaats aan de rand van Middelburg. Er staat een getimmerd huisje voor kinderen in de tuin, mensen drinken koffie, binnen wordt gehandwerkt en overal hangt schilderwerk van buurtbewoners. Initiatiefnemers Anda van Riet, fotografe, en Marlou Pluijmaekers, schilderes, zorgen voor het artistieke programma. Het borduurproject ontwikkelden zij samen met het Zeeuws Museum. Vrouwen met verschillende culturele achtergronden droegen eraan bij. Dit project maar ook de vele andere activiteiten die het Pennywafelhuis ontplooit, versterken het gevoel van samenhang in de wijk Dauwendaele.

Pennywafelhuis embroidery group – Middelburg (ZL)

The lively atmosphere at the Pennywafelhuis, a meeting place and creative workshop on the outskirts of Middelburg, is evident even from a distance. Children play in the wooden house in the garden, people drink coffee or take part in craft activities inside and paintings by local residents hang everywhere. The founders Anda van Riet (photographer) and Marlou Pluijmaekers (painter) organise the artistic programme. They developed the embroidery project with the Zeeuws Museum and invited women from different cultural backgrounds to take part. This project, as well as the many other activities in the Pennywafelhuis, strengthen the sense of community in the Dauwendaele district.

Borduurgroep Zadkine Fashion – Rotterdam (ZH)

Modestudenten van Zadkine Fashion in Rotterdam namen deel aan het borduurproject. Deze eerste- en tweedejaarsstudenten volgen de modeopleidingen Fashion Product Coordinator of Fashion Tailor. Zij hadden niet eerder geborduurd en borduurspecialist Carlijn Visser leerde hun de basissteken. Carlijn zelf volgde een cursus haute-coutureborduren bij het gerenommeerde Parijse borduuratelier Lesage. Het borduurproject viel voor de eerstejaarsstudenten in dezelfde periode als waarin het lesthema *Global Wardrobe* geprogrammeerd stond. Studenten van diverse culturele komaf verdiepten zich daarvoor in hun culturele achtergrond. Niet alleen via internet maar ook in gesprek met hun oma's en tantes leerden studenten meer over klederdracht en borduurtradities.

Zadkine Fashion embroidery group – Rotterdam (ZH)

Fashion students from Zadkine Fashion took part in the embroidery project. These first- and second-year students are enrolled on the fashion product coordinator or fashion tailor courses. They had never embroidered before, and embroidery specialist Carlijn Visser taught them the basic stitches. Carlijn herself took a course in haute couture embroidery at Lesage, the renowned Paris atelier. For the first-year students, the project coincided with the Global Wardrobe course component. Students immersed themselves in their cultural background, discovering through internet research as well as conversations with their aunts and grandmothers more about traditional costumes and embroidery traditions.

Borduurgroep Hester Dennissen – Maastricht (LB)

Hester Dennissen, werkzaam als gouborduurster, benaderde enkele vrouwen om samen te werken aan deze opdracht. Het werd een gevarieerde groep van borduursters, beginnende en ervaren, met als jongste een 16-jarige die met haar moeder deelnam. De samenwerking voor het project *Koninklijk borduren* heeft geleid tot nieuwe initiatieven: de oprichting van een nieuwe gouborduurgroep en de ontwikkeling van het zintuigelijke verhaal *De gordijnen van de koningin*. Dit verhaal schrijft Monique, één van de deelnemers, voor haar gehandicapte zoon Marcus. De groep wil werken aan textiele objecten om het verhaal voelbaar en zichtbaar te maken voor Marcus en anderen in vergelijkbare situaties.

Hester Dennissen embroidery group – Maastricht (LB)

Hester Dennissen, a goldwork embroiderer, asked several women to work on this project. It turned out to be a diverse group of novice and experienced embroiderers, the youngest of whom was a 16-year-old who joined with her mother. The collaboration for *Royal embroidery* has since led to other initiatives: the creation of a new goldwork embroidery group and a sensory story called *The queen's curtains*. Monique, one of the members, is writing the story for her disabled son Marcus. The group wants to develop textile objects to make the story tangible and visible for Marcus and others in similar situations.

Handwerkcafé Tesselschade-Arbeid Adelt – Amsterdam (NH)

Koninklijke Algemene Nederlandse Vrouwenvereniging Tesselschade-Arbeid Adelt helpt al 150 jaar vrouwen met giften die opleiding mogelijk maken. Vrouwen raken nog vaak tussen wal en schip omdat ze een studie niet (voldoende) gefinancierd krijgen, die ze nodig hebben om economisch zelfstandig te worden. Jaarlijks worden 130 studiebeurzen uitgereikt vanuit het Tesselschade Studiefonds. Amsterdam huisvest de belangrijkste winkel van de vereniging op het Leidseplein. Daar worden handwerken verkocht, gemaakt door zeer vakbekwame vrouwen. Elke maand komt er een groep enthousiaste handwerksters bij elkaar in het handwerkcafé. Met trots en plezier hebben een aantal van hen een bijdrage geleverd aan dit borduurproject.

Tesselschade-Arbeid Adelt craft café – Amsterdam (NH)

The Tesselschade-Arbeid Adelt Royal General Dutch Women's Association has been financially supporting women's training and education for 150 years. Women still often miss out because they lack (sufficient) funding for their education, which in turn would help them become economically independent. Every year, the association awards 130 student grants from a dedicated fund. The association's main shop is on Leidseplein in Amsterdam and sells crafts made by highly skilled women. Every month, a group of enthusiastic craft lovers meets in the craft café. Several members of the group proudly contributed to this embroidery project.

Borduurgroep Japans borduren – Bad Nieuweschans (GR)

Vrouwen uit heel Nederland komen om de vier maanden in Groningen bijeen om vijf dagen lang de kunst van het Japans borduren te beoefenen. Initiatiefnemer Jessica de Boer van Brouwershaven leerde *nuido* – de weg (*do*) van het borduren (*nui*) – dankzij haar leraar Beate Pietzsch, verbonden aan het Japanese Embroidery Center, Atlanta/VS. Japans borduurwerk (*nihon shishu*) duidt borduurtechnieken aan die meer dan 1600 jaar geleden zijn ontstaan en nauwkeurige regels over motieven, steken en kleurgebruik behelzen. De vrouwen uit de groep die deelnamen aan het gordijnproject, borduurden vogelmotieven – een inspirerende uitdaging om lossier te borduren dan de Japanse traditie voorschrijft.

Japanese embroidery group – Bad Nieuweschans (GR)

Women from across the Netherlands meet in Groningen for five days every four months to practise the art of Japanese embroidery. Jessica de Boer van Brouwershaven, who started the group, learned *nuido* – the way (*do*) of embroidery (*nui*) – from her teacher Beate Pietzsch, who was affiliated with the Japanese Embroidery Center in Atlanta. Japanese embroidery (*nihon shishu*) refers to embroidery techniques that originated more than 1,600 years ago and involve precise rules about motifs, stitches and colour use. The women who took part in the curtain project embroidered bird motifs, challenging themselves to embroider more loosely than the Japanese tradition dictates.

Borduurgroep De Wiele Creatief – Geldrop (NB)

Gerti van Ierssel, docente textiele werkvormen en handvaardigheid, is de bevrogen inspirator van de borduurgroep De Wiele Creatief uit Geldrop. Voor het borduurproject werkte de groep vrouwen in een schitterend monumentenpand waar creativiteitscursussen worden aangeboden. Men ontmoet elkaar echter niet alleen om te borduren maar bezoekt ook gezamenlijk tentoonstellingen om inspiratie op te doen. Iedereen ontwikkelt een eigen stijl en kan zijn/haar verhaal kwijt. Ook maatschappelijk bewustzijn speelt een rol in de gesprekken aan tafel en vertaalt zich bijvoorbeeld in een duurzaam gebruik van materialen. Textiele expressie, verbinding en passie, daar draait het om in deze groep.

De Wiele Creatief embroidery group – Geldrop (NB)

Gerti van Ierssel, who teaches textile methods and crafts, is the driving force behind De Wiele Creatief embroidery group in Geldrop. For the embroidery project, the women worked in a beautiful old building where creative courses are held. But they also meet up outside the group to visit exhibitions together. Everyone is given the space to develop their own style and speak their mind. Social awareness also plays a role in the discussions around the embroidery table, which translates, for example, into sustainable use of materials. Textile expression, connection and passion are the watchwords of this group.

Borduurgroep Vrouwen van Nu – Beilen / Vlijmen (DR/NB)

De landelijke vereniging Vrouwen van Nu telt 29.000 leden en heeft tot doel met de kracht van vrouwen de leefomgeving te versterken. Textiel en handwerken spelen vanouds een belangrijke rol. Vrouwen uit de regio's Groningen, Drenthe en Noord-Brabant namen deel aan het project. Na Anna Bolks masterclass werkten de noordelijke en zuidelijke groep apart verder. Ze gebruikten een app om elkaar op de hoogte te houden van hun vorderingen. Gevoel van samenhang spreekt ook uit de gift van alle restgarens aan een Groningse mede-borduurster met aardbevingsschade. Zij zal de garens gaan gebruiken als inslag voor het weven van gordijnen.

Vrouwen van Nu embroidery group – Beilen / Vlijmen (DR/NB)

With 29,000 members, Vrouwen van Nu is the largest women's organisation in the Netherlands. Textiles and crafts have traditionally played an important role in the organisation's work. Women from Groningen, Drenthe and Noord-Brabant took part in the embroidery project. After Anna Bolk's masterclass, the northern and southern groups continued working separately but used an app to inform each other of their progress. This feeling of togetherness is also reflected in the gift of the left-over yarns that was given to a fellow embroiderer in Groningen whose house has suffered earthquake damage. She will use the yarns as a weft to weave curtains.

Borduurgroep Queer Needlework Circle – Arnhem (GL)

Kunstenaar Theodoor Adriaans en modeontwerper Hans Hutting initieerden vanuit Arnhem de Queer Needlework Circle, om met kennissen uit de queergemeenschap in een plezierige omgeving samen te handwerken en nieuwe technieken uit te wisselen, van brokaat haken tot goudborduren. Andere leden zijn onder meer *creative writer*, kostuumontwerper en fotograaf. Hans ontwerpt ondergoed en *leisure wear*, veelal voor de *LGBTIQA community*; met strass en glitters in geborduurde, speciale items. Theodoor is geïnteresseerd in erfgoed en klederdrachten, zoals Markens borduurwerk. 'Waardetoekenning heeft met tijd, handwerk en emotie te maken', aldus Theodoor. 'Een handgeborduurd stuk is het kroonstuk in je kast.'

Queer Needlework Circle embroidery group – Arnhem (GL)

Artist Theodoor Adriaans and fashion designer Hans Hutting established the Queer Needlework Circle as a relaxed space where people from the queer community could come together and exchange new techniques, from brocade crochet to goldwork embroidery. Members include a creative writer, costume designer and photographer. Hans designs underwear and leisure wear, mostly for the *LGBTQIA community*, using rhinestones and glitter on embroidered, special items. Theodoor is interested in heritage and traditional costumes, such as embroidery from Marken. "Assigning value has to do with time, craft and emotion," he says. "A hand-embroidered item is the crowning piece in your closet."

Borduurgroep De Voorkamer – Utrecht (UT)

De Voorkamer is een open en veilige ruimte voor interculturele ontmoeting, waar bruggen worden geslagen tussen uiteenlopende groepen in de samenleving. Het is al zes jaar lang een plek voor verbinding en inclusie, waar je nieuwe ervaringen kunt opdoen. Door het aanbieden van creatieve workshops, food events, taalcafés en exposities, kunnen mensen van verschillende culturele achtergronden hier zelf nieuwe community's bouwen. Een borduurcursus van kunstenaar Renata Mirón Granados groeide uit tot een wekelijkse bijeenkomst waar iedereen welkom is om te komen handwerken, over het leven en politiek te praten en kennis uit te wisselen.

De Voorkamer embroidery group – Utrecht (UT)

De Voorkamer is an open, safe space for intercultural encounters, where bridges are built between different social groups. For six years, it has been a place for connection, inclusion and new experiences. By taking part in creative workshops, food events, language cafés and exhibitions, people from different cultural backgrounds can form new communities. An embroidery course given by artist Renata Mirón Granados has grown into a weekly gathering where everyone is welcome to come and get creative, talk about life and politics and exchange knowledge.

Borduurgroep About a Jacket – Hoorn (NH)

Stichting About a Jacket is een initiatief van Marilou Evelo, gericht op integratie en verbinding door middel van creativiteit. Vier ochtenden in de week komt een groep vrouwen met een vluchtelingenachtergrond samen om te borduren, begeleid door vrijwilligers. De vrouwen komen uit conflictgebieden uit Afrika en (Centraal-)Azië en dragen vaak een pijnlijk verhaal met zich mee. Het verlangen zich thuis te voelen en bij te dragen aan de samenleving wordt vaak belemmerd door hun begrensde Nederlandse taalkennis. Het geeft rust en hoop om tijdens het borduren in een ongedwongen setting en veilige omgeving te praten over alledaagse dingen.

About a Jacket embroidery group – Hoorn (NH)

The About a Jacket Foundation was established by Marilou Evelo and aims to use creativity to integrate and connect. Four mornings a week, a group of women with refugee backgrounds gets together to embroider, assisted by volunteers. The women come from conflict zones in Africa and (Central) Asia and often have experienced trauma. The desire to feel at home and contribute to society is often hindered by their limited Dutch language skills. Being able to talk about everyday things while embroidering in a casual setting and safe environment offers peace and hope.

Stik- en Strijkgroep Het Ronde Tafelhuis– Tilburg (NB)

Het Ronde Tafelhuis is een centrum voor religie en cultuur in Tilburg-Noord waar mensen uit verschillende culturen elkaar ontmoeten. Zouliha Kasrioui, die dertig jaar in de kinderopvang werkte, is de spin in het web van de Stik- en Strijkgroep daar. Vrouwen uit Syrië, Marokko, Afghanistan, Eritrea en Turkije komen bijeen om kleding te maken, de taal te oefenen of gewoon voor de gezelligheid. Het gezamenlijke borduren heeft de groep hechter gemaakt, vertelt zij. En droogkomisch, toen de borduurgroep koningin Máxima zou ontmoeten in het TextielMuseum: ‘Al had ik in een weiland moeten borduren met de koningin, ik had het gedaan.’

Het Ronde Tafelhuis stitching and ironing group – Tilburg

Het Ronde Tafelhuis is a religious and cultural centre in north Tilburg where people from different cultures meet. Zouliha Kasrioui, who worked in childcare for 30 years, is at the heart of the centre’s craft group. Women from Syria, Morocco, Afghanistan, Eritrea and Turkey come together to make clothes, practice Dutch or just socialise. Embroidering together has brought the group closer, she says. When the group was invited to meet Queen Máxima in the TextielMuseum, she added dryly: “Even if I’d had to embroider in a field with the queen, I would have done it.”

INDIVIDUELE WERKEN BORDUURGROEPEN

Sweet Bags – borduurgroep Wit op Wit Naaldkunstatelier / Wit op Wit Naaldkunstatelier embroidery group

Een geliefd borduurwerk in de Elizabethaanse periode was de zogenaamde *Sweet Bag*. Ook de Engelse koningin Elizabeth I (1533-1603) was een fervent borduurster, evenals de Nederlandse koninginnen Anna Paulowna, Emma en Máxima. De basiselementen van het tasje zijn een

geborduurde buidel, kwastjes als versiering aan de onderkant en een trekkoord met aan het uiteinde passementen. Gevuld met geurstoffen of munten was het een graag gezien cadeau. Geïnspireerd door dit historische voorbeeld hebben verschillende leden van de groep tasjes geborduurd waar steken in zijn verwerkt uit Nederlandse klederdrachten maar ook met variaties op motieven die voor de maker een persoonlijke betekenis hebben.

A popular embroidered accessory in the Elizabethan period was the so-called 'sweet bag'. Queen Elizabeth I of England (1533-1603) herself was an avid embroiderer, an interest shared by the Dutch queens Anna Pavlovna, Emma and Máxima. The basic elements of the bag are an embroidered pouch with decorative tassels around the bottom and a drawstring finished with trimmings. Filled with scented substances or coins, the bag was a popular gift. Inspired by this historical example, various members of the group embroidered bags incorporating stitches from traditional Dutch costumes as well as variations on motifs that have a personal meaning for the maker.

Marjan van Rhijn – borduurgroep Meesteropleiding Kunstborduren / Artistic Embroidery Master's Course embroidery group

Marjan van Rhijn heeft de liefde voor handwerk en gevoel voor precisie van thuis meegekregen. Ze houdt van de uitdaging om iets nieuws te leren. Samen met haar dochter Ilse, die autisme en spraaktaalmoeilijkheden heeft, ging ze naar de open dagen van de Meesteropleiding Coupeur. Die volgt haar dochter nu – tot grote trots van allebei. Zelf werd Marjan enthousiast van het borduurwerk van Anna Bolk. Ondanks gezondheidstegenlagen begon ze in 2021 toegewijd aan de Meesteropleiding Kunstborduren bij Anna. Het borduursel ontworpen door Bolk is Marjans proeve van bekwaamheid en tegelijk een cadeau aan haar dochter Ilse, symbool voor de samen afgelegde weg.

A love of crafts and sense of precision were instilled in Marjan van Rhijn as a child. She enjoys the challenge of learning new things. With her daughter Ilse, who has autism and speech and language difficulties, she attended an open day for the master tailor course. Her daughter is now taking the course – something they are both proud of. Marjan herself became interested in Anna Bolk's embroidery. Despite health setbacks, she signed up for Anna's artistic embroidery course in 2021. This embroidery, designed by Bolk, is Marjan's demonstration of skill and a gift to her daughter Ilse, symbolising the road they have travelled together.

Marijke Hoek – borduurgroep Museum Bussemakerhuis / Museum Bussemakerhuis embroidery group

Marijke Hoek kreeg haar liefde voor textiel met de paplepel ingegoten. Haar moeder was handwerklerares en zijzelf volgde de opleiding Creatieve Handvaardigheid & Creatieve Bezigheidstherapie. Als 70-plusser nog steeds actief als woonbegeleider, besteedt ze haar vrije uren aan het werken met textiel. Voor de jubileumwedstrijd 2013 van merklappenvereniging MerkWaardig ontwierp Marijke Hoek een eigentijdse versie van een merklap met als thema water. *Waterlap* (2012) is een indrukwekkende visuele vertaling van de geweven structuur van de geruite pompdoek met motieven zoals kraan, waterdruppels en emmer in verschillende handborduursteken.

Marijke Hoek grew up loving textiles. Her mother was a craft teacher and she herself has a creative background. Now in her seventies and still active as a residential counsellor, she works with textiles in her free time. She designed a contemporary sampler on the theme of water for the 2013 anniversary competition of the MerkWaardig sampler association. *Waterlap* (2012) is an impressive visual translation of the woven structure of a checked tea towel, featuring motifs such as a tap, bucket and water drops in various embroidery stitches.

Ans Nout – borduurgroep Ans Nout / Ans Nout embroidery group

Begin jaren zeventig van de vorige eeuw ging Ans Nout als gouborduurster werken bij het internationaal befaamde bedrijf A.W. Stadelmaier, Atelier voor Kerkelijke Gewaadkunst, Nijmegen. Stadelmaier gold als producent van kerkelijke 'haute couture'. Gedurende drie jaar werkte zij aan gouborduursel op kazuifels, mijters en vaandels. Gouborduren is een speciale borduurtechniek. Hierbij wordt het borduurgaren niet door de naald getrokken, maar worden goudkleurig garen en leer, pailletten en kralen op het doek gestikt. Na drie jaar staakte zij het slechtbetaalde werk, maar veertig jaar later is de cirkel weer rond. Bij de faillissementsverkoop van Stadelmaier verwierf Nout veel borduurmateriaal dat zij nog steeds gebruikt.

In the early 1970s, Ans Nout joined the internationally renowned A.W. Stadelmaier, Atelier for Ecclesiastical Garments, Nijmegen as a goldwork embroiderer. The garments Stadelmaier produced were regarded as ecclesiastical 'haute couture'. For three years, she created goldwork embroidery for chasubles, mitres and banners. Goldwork is a special embroidery technique whereby gold thread, leather, sequins and beads are stitched onto a fabric to create designs. Ans left the poorly paid job after three years, but 40 years later, at the Stadelmaier bankruptcy sale, she bought a large amount of embroidery materials that she still uses today.

Abbir Al Shiekha – borduurgroep Fatima Abbadi / Fatima Abbadi embroidery group

Abbir Al Shiekha vluchtte met haar familie vanuit Syrië naar Nederland. Zij leerde al jong borduren op school; het bleef een geliefde hobby. Deze jurk is het resultaat van de vrijdagen met de borduurgroep. Abbir koos een ontwerp, liet de jurk naaien en borduurde er een Palestijns patroon op – deels abstract en deels figuratief. Hoewel zij zelf niet Palestijns is, zijn dit wel bekende motieven voor haar. Het borduursel toont een cipres, die zowel in Palestina als Syrië groeit, abstracte bloemmotieven en de Klaagmuur in Jeruzalem.

Abbir Al Shiekha came to the Netherlands after fleeing Syria with her family. She learned embroidery at school at an early age, and it remained a favourite hobby. This dress is the result of the Friday embroidery sessions. She chose a design, had the dress made and embroidered it with a Palestinian pattern that is part abstract and part figurative. Although she is not Palestinian herself, she is familiar with the motifs. The embroidery shows a cypress tree, which grows in both Palestine and Syria, abstract floral motifs and the Wailing Wall in Jerusalem.

Marjo Voorham / Rihab Massri – borduurgroep Pennywafelhuis / Pennywafelhuis embroidery group

Marjo Voorham is ziek maar activiteiten zoals het borduren in het Pennywafelhuis houden haar op de been. Zij maakte van lapjes stof die ze van een thuishulp kreeg een beuk (borst- en rugstuk Zeeuwse klederdracht) met een kleurrijk kralenborduurset, Axels borduurset genoemd. Na afloop van de tentoonstelling krijgt de thuishulp de beuk cadeau. Rihab Massri is vijf jaar geleden met haar familie gevlucht uit Aleppo. Haar man is cartoonist en kunstenaar; zij had een naaiatelier. In het Pennywafelhuis geeft ze als vrijwilligster naailessen. Op de fraaie kussensloop, afgewerkt met een gehaakte rand, staan haar naam, met kralen geborduurd, Arabische letters en bloemen.

Marjo Voorham is unwell, but activities like embroidery in the Pennywafelhuis keep her going. She made a *beuk* (chest and back panel of a traditional Zeeland costume) with colourful beaded embroidery from pieces of fabric she was given by her home help. After the exhibition, she will give the woman the *beuk* as a gift. Rihab Massri fled Aleppo with her family five years ago. Her husband is

a cartoonist and artist; she had a sewing workshop and now gives sewing lessons in the Pennywafelhuis. The beautiful cushion cover, finished with a crocheted border, features her name, embroidered with beads, Arabic letters and flowers.

Angela Acosta Hernandez / Rayyan Jindi – borduurgroep Zadkine Fashion / Zadkine Fashion embroidery group

De modestudenten die deelnamen aan het borduurproject, met culturele wortels in landen als Syrië, Turkije, Nederland, Marokko en China, startten met basislessen borduren. In de borduuringen zie je hun eerste stappen in dit textiele ambacht. Angela Acosta Hernandez, wiens familie uit Colombia en Suriname komt, vertelt hoe haar enthousiasme voor het borduren groeide door een bezoek aan het TextielMuseum en door zelf aan de slag te gaan. Het ging haar meteen heel gemakkelijk af. Zij koos een bloemmotief uit het lesmateriaal maar gaf daar haar eigen draai aan. Cactus- en vlindermotief zijn geborduurd door haar getalenteerde medestudent Rayyan Jindi uit Syrië.

With cultural roots in countries including Syria, Turkey, the Netherlands, Morocco and China, the fashion students who took part in the embroidery project started with the basics. The embroidery hoops show their first steps in this textile craft. Angela Acosta Hernandez, whose family comes from Colombia and Suriname, said she became interested in embroidery after she visited the TextielMuseum and started embroidering herself. She also found the technique easy to pick up. She chose a floral pattern from the course material but gave it her own twist. The cactus and butterfly motifs were embroidered by her talented classmate Rayyan Jindi from Syria.

Marjon Fredrix – borduurgroep Hester Denissen / Hester Denissen embroidery group

Marjon Fredrix heeft lang in het buitenland gewerkt als landbouwdeskundige maar zij is in haar vrije tijd een gepassioneerde borduurster. Naast haar werk volgde zij de onlineopleiding Design and Stitched Textiles in het Verenigd Koninkrijk. Een module over borduurwerk in de vijftiende eeuw ging over Engels zwartwerk en bood verdieping voor de praktische toepassing. We kennen portretten van de Engelse koningin Elizabeth I in prachtige jurken versierd met zwartwerk. Bloemen en insectjes zijn veelgebruikte motieven voor het traditionele zwartwerk. Marjon ontwierp de fraaie proeflap *Kakkerlakken*, uitgevoerd in zwartwerk, als een knipoog naar de pracht en praal van de toenmalige kledij.

Marjon Fredrix has worked abroad as an agricultural expert for years, but in her spare time she is a passionate embroiderer. Alongside her job, she took an online course in design and stitched textiles in the United Kingdom. A module on embroidery in the 15th century dealt with English blackwork and its practical application. Portraits of Queen Elizabeth I show her in beautiful dresses decorated with blackwork. Flowers and insects are traditional motifs for this technique. Marjon designed the beautiful blackwork sample piece *Cockroaches* as a nod to the splendour of the clothing of that time.

Anja Roth – borduurgroep handwerkcafé Tesselschade-Arbeid Adelt / Tesselschade-Arbeid Adelt craft café embroidery group

Anja Roth, woonachtig in een idyllisch plaatsje ten noorden van Amsterdam, handwerkt al heel haar leven: quilten, breien, haken en borduren. Ze wordt rustig van handwerken. Voor haar borduurwerk kiest ze meestal eenvoudige steken zoals de kruis- of platsteek. Margreet Beemsterboer, een professionele borduurster, attendeerde haar tijdens een cursus op het patroon uit het Noorse Hardanger, witwerk met opengewerkte vierkantjes in platsteek, kastjessteek en een rand van naaldkant erom heen. Anja houdt ervan om steken uit verschillende streken van de wereld uit te

proberen en merkt op dat zeevarende volken zoals Nederlanders, Denen en Noren elkaar daarin ook hebben beïnvloed.

Anja Roth, who lives north of Amsterdam, has been crafting all her life: quilting, knitting, crochet and embroidery. It relaxes her. For her embroidery, she usually chooses simple stitches such as the cross or flat stitch. During a course, Margreet Beemsterboer, a professional embroiderer, drew her attention to a pattern from Norway's Hardanger region: whitework with openwork squares in flat stitch and box stitch with a needle lace border. Anja likes to try out stitches from different parts of the world and notes that seafaring peoples such as the Dutch, Danes and Norwegians have influenced each other in this area.

Jessica de Boer van Brouwershaven – borduurgroep Japans borduren / Japanese embroidery group

De passie van Jessica de Boer van Brouwershaven voor Japans borduren ontvlamde bij het zien van een prachtig geborduurde afbeelding van een geisha. Onlangs sloot zij de opleiding Japans borduren af aan het Japanese Embroidery Center (VS). Borduursels sieren traditioneel zijden kimono's en obi's. Gewerkt wordt met ongetwist zijden garen, bestaande uit twaalf draadjes. Pas aan het borduurraam wordt de draad voor het borduurproces getwist. Door per motief volgens de aanwijzing met meer of minder draadjes te werken, ontstaat structuur in het borduursel. Karakteristiek is de afwisseling van haast lege vlakken en dicht geborduurde delen. Het getoonde examenstuk verbeeldt de vier jaargetijden en de kosmos.

Jessica de Boer van Brouwershaven's passion for Japanese embroidery was ignited when she saw a beautifully embroidered image of a geisha. She recently completed her Japanese embroidery training at the Japanese Embroidery Center (USA). Embroidery traditionally adorns silk kimonos and obis and uses untwisted silk yarn, consisting of 12 threads. The thread is only twisted when needed. Structure is created by working with more or fewer threads per motif, as determined by the rules of the technique. A distinct feature is alternating areas that are almost empty and densely embroidered. The exam piece shown here depicts the four seasons and the cosmos.

Riekje Stilma-Flinkenflögel – borduurgroep De Wiele Creatief / De Wiele Creatief embroidery group

Voormalig architecte en stedenbouwkundige Riekje Stilma-Flinkenflögel weefde het wandkleed van zelf geverfde garens en voorzag het van rijke borduursels van kralen en pailletten. De motieven uit flora en fauna doen Aziatisch aan. Het wandkleed is een stuk uit een serie van zes die thuis in een hal hangt. Heel haar huis hangt vol met textiel en Smyrna-geknoopte kleden sieren zelfs het plafond. Na inspannende dagen pakt Riekje Stilma naald en draad of gaat achter het weefgetouw zitten om tot rust te komen. Zelfs op vakantie gaat een koffer vol materialen mee.

Former architect and urban planner Riekje Stilma-Flinkenflögel wove this tapestry from self-dyed yarns and embellished it with beads and sequins. The flora and fauna motifs have an Asian feel. The tapestry is part of a series of six that hangs in a hall in her home. Her whole house is covered with textiles. There are even Smyrna-knotted rugs on the ceiling. After a strenuous day, Riekje relaxes by picking up a needle and thread or sitting at her loom. Even when she goes on holiday, she takes a suitcase full of materials with her.

Ietje de Graaf – borduurgroep Vrouwen van Nu / Vrouwen van Nu embroidery group

Ietje de Graaf is van kinds af aan omringd geweest door breiende en bordurende tantes. Als lid van Vrouwen van Nu nam zij veel aan textielcursussen deel en gaf haar kennis door aan andere vrouwen in het netwerk. Zij is trots op haar oefenrol Oekraïens borduurwerk, een soort encyclopedie van borduursteken. De patronen, kleuren en toepassing van steken verschillen met Nederlandse tradities maar de steken op zichzelf zijn niet zo anders. In Oekraïens zwartwerk dat je op schorten en huishoudelijk textiel tegenkomt, wordt in tegenstelling tot Nederland ook kleur toegepast, veelal rood. Ieder dorp en iedere provincie kent eigen kleurgebruik.

Ietje de Graaf grew up surrounded by knitting and embroidery aunts. As a member of Vrouwen van Nu, she has taken several textile courses and passed on her knowledge to other women in the network. She is proud of her practice strip of Ukrainian embroidery, a kind of encyclopaedia of embroidery stitches. The patterns, colours and stitch applications differ from Dutch traditions, but the stitches themselves are quite similar. For example, Ukrainian blackwork on aprons and household textiles also uses colour, often red, in contrast to the Netherlands. Every village and province uses colour in a distinct way.

WE STAND IN LOVE – borduurgroep Queer Needlework Circle / Queer Needlework Circle embroidery group

De angstwekkende foto van zwartgeklede Feyenoordsupporters poserend voor een zwarte vlag – ‘Feyenoord zero tolerance’ – en rode strepen door davidster en regenboogvlag, het veelkleurige symbool voor de LGBTIQA-gemeenschap, circuleerde op Twitter. Dit was de aanleiding voor een positief tegengeluid van de Queer Needlework Circle: WE STAND IN LOVE. Het is een quilt (patchwork) tafelkleed in de traditie van de AIDS Memorial Quilt, die in 1985 door mensenrechtenactivist Cleve Jones in het leven is geroepen en 50.000 namen omvat. WE STAND IN LOVE reisde langs tentoonstellingen waar bezoekers de letters mochten borduren: schaaltes met kralen, pailletten en borduurgaren stonden klaar.

A terrifying photo of black-clad Feyenoord supporters posing in front of a black flag reading ‘Feyenoord zero tolerance’ and red slashes through the Star of David and rainbow flag, the symbol of the LGBTIQA community, had been circulating on Twitter. It prompted a positive counterreaction from the Queer Needlework Circle. WE STAND IN LOVE is a quilt (patchwork) tablecloth in the tradition of the AIDS Memorial Quilt, which human rights activist Cleve Jones initiated in 1985, and features 50,000 names. The quilt travelled to various exhibitions where visitors could embroider part of the letters themselves. Beads, sequins and embroidery thread were provided.

Manifest / Manifesto A window, not a curtain [*Een raam, geen gordijn*] – borduurgroep De Voorkamer / De Voorkamer embroidery group

Toen de groep gevraagd werd mee te doen aan een gemeenschappelijk borduurproject was iedereen enthousiast: intercultureel samenwerken past bij de sociale visie van De Voorkamer. Toen het om vrijwilligerswerk bleek te gaan voor een koninklijk paleis – een ogenschijnlijk kostbaar project – plaatsten de vrouwen daar vraagtekens bij. In de groep wordt immers vaak gepraat over de onderwaardering van vrouwelijke arbeid. Ook de koloniale context van het originele gordijn leverde discussie op. Enkele groepsleden besloten toch mee te doen, maar borduurden ook een manifest dat om een moment van reflectie vraagt.

When the group was asked to participate in a joint embroidery project, everyone was enthusiastic as intercultural collaboration is part of De Voorkamer's social vision. When it became apparent that it was a voluntary – and probably expensive – project for a royal palace, concerns were raised. After all,

the group often talks about the undervaluation of women's work. The colonial context of the original curtains also prompted discussion. Several group members eventually decided to participate but also embroidered a manifesto that calls for a moment of reflection.

Manifest / Manifesto *A window, not a curtain [Een raam, geen gordijnen]*

In De Voorkamer zijn de gordijnen nooit dicht. Voorbijgangers zijn altijd welkom om binnen te komen. Wij vinden elkaar via borduren, wat we zien als een betekenisvolle, politieke kunstvorm. Een kunst die beoefend wordt door vrouwen en gemarginaliseerde groepen, en om die reden niet op waarde wordt geschat door de mensen aan de macht.

In Nederland worden de gordijnen vaak gesloten om mensen buiten te houden. Dat uit zich in dichte grenzen, onmogelijke immigratieprocedures, geen uitzicht op een woning en racisme. In plaats van dichte gordijnen, willen wij meer openheid. We schrijven deze tegendraadse boodschap met een draad, omdat we weten dat machthebbers niet de moeite zullen nemen het te lezen.

Naties zijn niet onschuldig
 Textiel is niet onschuldig
 Musea zijn niet onschuldig
 Gratis werk is niet onschuldig

Voor meer ramen en minder gordijnen!

Nasima Azimi – borduurgroep *About a Jacket / About a Jacket embroidery group*

Nasima Azimi, een Afghaanse vrouw in de 60, is samen met haar dochter Zakya gevlucht voor de Taliban. Ze legden te voet ruim vierduizend kilometer af: vanuit Kabul via Iran naar Turkije. Hun voeten zijn blijvend gehavend maar ze zijn dankbaar voor een veilig onderkomen in Nederland. Maar wat doe je als analfabeet, als vluchteling in een nieuw land? De borduurbijeenkomsten van stichting About a Jacket zijn een ankerpunt in Nasima's leven. De abstracte Khamak-patronen, typisch voor de borduurtraditie van zuidelijk Afghanistan, borduurde zij in zijde voor een bruidssjaal meegenomen op haar vlucht; een stille ode aan het (over)leven.

Nasima Azimi, an Afghan woman in her sixties, fled the Taliban with her daughter Zakya. They travelled from Kabul to Turkey via Iran, covering more than 4,000 kilometres on foot. Their feet are permanently damaged, but they are grateful to be in the Netherlands. But what do you do as an illiterate refugee in a new country? The embroidery sessions at About a Jacket are an anchor in Nasima's life. She embroidered the abstract Khamak patterns, typical of the embroidery tradition of southern Afghanistan, in silk for a bridal shawl she took when she fled; a silent ode to survival.

Houria Moghtari – Stik- en Strijkgroep *Het Ronde Tafelhuis / Het Ronde Tafelhuis stitching and ironing group*

Houria Moghtari, die in de keuken werkte van Het Ronde Tafelhuis in Tilburg, neemt ook deel aan de wekelijkse Stik- en Strijkgroep. Als kind in Marokko had zij al borduren geleerd maar de techniek was een beetje uit het zicht geraakt. Sinds het borduurproject is zij weer helemaal enthousiast. Zij borduurde een kussen met kroon erop die zij koningin Máxima aanbood. En het bloempatroon dat zij tijdens de masterclass van Anna Bolk ontving, vergrootte zij uit als borduurmotief. Dit borduursel vol pailletten siert nu een feestelijke kaftan voor haar schoondochter. Die droeg het mooie stuk tijdens het Suikerfeest.

Houria Moghtari, who used to work in the kitchen of Het Ronde Tafelhuis in Tilburg, takes part in the weekly craft group. She learned to embroider as a child in Morocco but was out of practice. The embroidery project has reignited her enthusiasm. She embroidered a pillow with a crown on it, which she presented to Queen Máxima. She also enlarged the floral pattern she was given during Anna Bolk's masterclass to create an embroidery motif. This sequin-covered embroidery now adorns a festive kaftan for her daughter-in-law, who wore the beautiful piece during Eid.